

nagyobb részben jóváhagyott tervek másolatainak kiállítására, kivonatos másolatok készíttetésére terjed ki.

Itt már talán lehetett volna hatáskört adni, miért maradt tehát ez el?

*

Őszintén szólva, legtöbb reményünk abban a „Felhívás“-ban* lehet, amelyet a v. u. 7. §. 2. bekezdése értelmében az erdőhivatal *önként felajánlott erdősitések* foganatosítása érdekében intéz az erdőbirtokosokhoz. A magyar ember alaptermészetében van, hogy a jó szóra hajlik, sőt túlon túl áldozatokra is hajlandó. Személyes tapasztalataim is vannak e téren s nem egy esetben örömmel láttam, hogy egy kis rábeszélés, szakszerű útmutatás, a nem szívelt bürokratikus nehézségek eliminálása többet ér minden kényszerintézkedésnél, bár nem mondom, hogy bizonyos esetekben erre is szükség ne lenne.

Bízom benne, hogy mielőbb eljön az az idő, amikor úgy az „*alföldi erdőtelepítésről és a fásításokról*“, valamint az „*erdészeti igazgatásról és az erdőbirtokhitelről*“ szóló törvények *revíziójára* rákerül a sor, amikor majd módjában fog állni a magyar erdész társadalomnak is, hogy az elkészítendő új erdő-törvényjavaslatokat minden érdeklődő hozzászólásának lehetővételével komoly megfontolással előzetesen letárgyalhassa s véleményét a földművelésügyi kormánnyal közölhesse.

Czillingér János.

Az alföldi erdőtelepítés, mint faiparunk nyers anyagforrása

Irta: Zsák Lajos m. kir. erdőmérnök

Az ideális célok mellett az alföldi erdőtelepítés leg-hathatósabb mozgatója az anyagi haszonra való törekvés. Ez a cél vezette az első úttörőket is, mikor az Alföld sivár homokján mindjárt legértékesebb fafajainkat szerették volna megtelepíteni s ezzel a beültetett területeket minél jövedelmezőbbé tenni. Csak amikor a szomorú eredmény figyelmez-

* De még inkább a személyes érintkezés és meggyőzés munkájában.

tette a telepítőket túlzott igényeikre, látták be, hogy helyenkint már a közvetett haszon elérése is szép eredménynek tekinthető. Ennek a célnak kell ma is elsősorban érvényesülni az alföldi fásításnál.

A termőhelyi viszonyok szabják meg azt, hogy ezen két cél közül melyik érhető el egy esetleges erdőtelepítésnél, vagy amennyiben mindkét cél együttesen is felkarolható, melyikre fektethető a főszűly.

Ott, ahol sovány futóhomok megkötéséről, szikes területek, kiélt földek fásítással való megjavításáról van szó, értékes, iparilag jó hasznosítható fafajok ültetése többnyire csak másodrangú cél lehet, vagy egyáltalán számításba se jöhet s a legnagyobb haszonnal azt a fafajt fogjuk megtelepíteni, mely ezen céloknak a legtökéletesebben a legrovidebb időn belül meg tud felelni.

Abban az esetben azonban, ha ugyanezen célt több fafajjal egyformán elérhetjük, a faj megválasztásánál a fák műszaki felhasználhatóságát figyelmen kívül hagyni nem szabad. Ahol pedig a kedvező termőhelyi viszonyoknál fogva a közvetlen legnagyobb hasznot fatömegtermeléssel érhetjük el, elsősorban is azok műszaki tulajdonságait és az ezeken alapuló műszaki felhasználhatóságait, a jelenben és még inkább a jövőben várható keresettségét vesszük alapul a faj megválasztásánál, mert csak ezáltal remélhetjük, hogy a vágásra érett fa a fapiacra valószínűleg jól értékesíthető lesz.

Műszakilag bármennyire értékes és használható lehet azonban egy faj, ha fogyasztásának piaca olyan távol van, hogy az odaszállítás költségeit nem bírja, vagy nem termelhető oly nagy mennyiségben, hogy az illető feldolgozó iparágat állandóan és kellő mennyiséggel ellátni tudná, telepítése mégsem lesz jövedelmező.

Addig, míg az alföldi erdőtelepítés csaknem kizárólag a futóhomok megkötésére szorítkozott, főleg a közvetett haszonnyerés volt a főcél, most azonban, mikor a telepítésnek nemesak közvetett szükségessége, de közvetlen haszna is annyira köztudatba ment, hogy már a mezőgazdaságilag

hasznosítható területekből is mindtöbbet áldoznak az erdőtelepítés céljaira és amikor ezen aránylag elég jó termőhelyeken különböző fafajainknak egész sorozata ígérkezik eredményesen megtelepíthetőnek, a fák műszaki tulajdonságai és felhasználhatóságai, a belőle készíthető iparcikkek keresettsége, valamint ezen árúk nyersanyagszükséglete alapos tanulmány tárgyává volna teendő a fafajok megválasztása előtt, hogy a beerdősített területek jövedelmét az eddiginél magasabbra emelhessük, mert csak így lesz indokolt a telepítés nemzetgazdasági szempontból.

Sajnos, nemcsak a jelenlegi Csonka-Magyarországon, de a háborúelőtti Magyarországon sem volt oly *anyagvizsgáló*-intézetünk, hol a különböző termőhelyi viszonyok között nőtt fák műszaki tulajdonságait pontos és részletes vizsgálat tárgyává tehattük volna s így, mint eddig, előreláthatólag a jövőben is ily fontos közgazdasági ténykedésnél, mint az alföldi erdőtelepítés, csak a külföld ezirányú vizsgálataiból vonhatunk következtetést.

Túlnyomólag ezen műszaki tulajdonságok ismeretének hiánya és a nemtörődomség oka annak, hogy dacára nagy fahiányunknak, mégis nagy fatömeg és fölösleges munka pazarlódik el azáltal, hogy az egyes fafelhasználási helyekre nem megfelelő fafajt dolgoznak fel. Különösen az Alföldön használtak fel a közelmúltban rengeteg szerfára alkalmas fát tüzelésre s gyenge tűzerejüknél fogva általános felhasználóságát tévesen igen kicsire becsülték.

Többen vannak talán még ma is, kik az alföldi erdőtelepítés csaknem kizárólagos céljául a tűzifa termelését tekintik. Igaz, hogy ezen célnak megfelelő méretű fát a sarjerdő üzemmódban kezelt erdő hamar természet s legalább az első fordulóban aránylag sok fát is ad; de az is köztudomású, hogy éppen a sarjerdő éli ki a talajt a legjobban és már a második, harmadik fordulóban hiába várunk ezen sovány, kiélt talajtól megfelelő fatömeget és jövedelmet.

A mezőgazdasági földek közti sorfásítás célja meg éppen nem lehet a tűzifatermelés, hol a kedvező termőhelyi viszonyok, a sok napfény egyes igen fontos műszaki tulajdonságok kifejlődésére oly rendkívül alkalmas.

Az alföldi erdőtelepítés és sorfásítás céljaul elsősorban az iparilag minél jobban értékesíthető szerfatermelést kellene tekinteni. A szerfatermeléssel a termőhely minősége és a fajok természete szerint több-kevesebb tűzifa úgyis adódik, bár ez a tűzifamennyiség rövid szerfaválasztékok készítésével igen jelentéktelenre csökkenthető.

Megfelelő szerfatermelés növekedésével kapcsolatban a drága szerfa- és faipari termékek behozatalának csökkenését érhetnénk el az esetleges nagyobbarányú tűzifabehozattal szemben. Tekintve e két választék közti nagy árkülönbséget, ezen változás ki- és beviteli mérlegünknek csak javára szolgálna.

A különböző fémek térhódításával inkább kisméretű és jobb faanyag után emelkedik a kereslet is minél többféleképen és minél apróbb részletességig dolgozható fel egy fafaj, annál jobban értékesíthető. Éppen ebben rejlik az alföldi erdősítésnél óhajtott szerfatermelés különös fontossága. Ha nagyméretű fatermelésre az Alföldön nem is számíthatunk, de természetünk olyan fákat, melyeknek ipari felhasználhatósága igen sokoldalú, melynek egy része megszállt területeinken levő erdőségekben klimatikus viszonyainál fogva nem volt nevelhető és melyeknek eddigi hiánya okozta részben azt is, hogy a külföldi faipar egyes nemével már azért sem versenyezhetünk, mert megfelelő nyersanyagunk sem volt hozzá, míg a külföld tengerentúli kereskedelme útján könnyebben beszerezhetette szükségletét.

Aminthogy a fának keresettsége nagy mértékben a faipar fejlettségétől is függ, úgy a faipar fejlődésének feltétele elegendő nyersanyag beszerzésének a lehetősége.

Hazai faiparunk egy részét a készárúkereslet hiánya, másikat a nyersanyag beszerzésének nehézsége bénította meg. Amelyik iparág pedig a nehéz szállítási viszonyok elkerülése végett a nyersanyag közelségében helyezkedett el, ezen területek lecsatolása folytán teljesen elveszett.

Egyes régi faiparágak nyersanyaggal való ellátásával, új iparágak megteremtésének lehetőségével nemcsak a faipar érdekeit támogatná az alföldi erdőtelepítés, de saját jövedelmességét is jelentékenyen emelni tudná.

Hogy ezen célt az alföldi erdőtelepítésnél megvalósíthassuk, szakítani kell azzal a felfogással, mely szerint minden erdősítendő területre azt a fajtát kell megtelepíteni, melynek termőhelyi igényeit a kérdéses terület a legjobban tudja kielégíteni.

Az Alföld igen változó termőhelyi viszonyainál fogva — ha ezt a célt szigorúan megvalósítanák — egy tökéletes arboretum képét adná, melynek közvetett haszna nagy lehetne, de közvetlen alig valami.

Tudjuk azt, hogy egyes fajok optimális termőhelyeiken kívül is többé-kevésbé díszlenek és pedig elég tág határok között. Ezen körülmény lehetővé teszi a fajok megválasztásánál azt, hogy aránylag kevesebb fajból nagyobb mennyiséget termelhetünk, mely után egy faipari vállalat inkább fog érdeklődni, vagy esetleg egy új telep felállításának gondolatát is felszínre vetheti. Annak ellenére, hogy egyes helyek valamely különben kiváló faj megtelepítésére előnyösek, ha az összes terület évi hozadéka oly csekély, hogy a fakereskedelemben számottevő egységet nem képez, kedvező árkialakulásra mégsem számíthat.

Ezt szem előtt tartva, az Alföldön már beültetett és ültetendő területeket oly módon kellene csoportosítani, — tekintetbe véve természetesen termőhelyi viszonyaikat és az egyes iparilag fontosabb fajok termőhelyi igényeit — hogy egyes, már meglevő, nyersanyaghiányban szenvedő faiparágat állandóan elegendő nyersanyaggal el tudjunk látni, vagy esetleg új iparág felállítását elő tudják mozdítani a megtelepült erdők évi hozadékai. Ez föltételezi elsősorban az egyes faiparickek évi szükségletének és az előállításukhoz szükséges nyersanyagmennyiségnek ismeretét az egyes fajok műszaki felhasználhatóságának alapos ismeretével együtt.

Ennek keresztülvitele végett egyrészt vizsgálat tárgyává volna teendő az alföldi erdőkben, díszkertekben itt-ott már megtelepült fajok műszaki tulajdonsága, megállapítandó volna, mekkora területet lehetne az egyes fajokkal eredményesen és gazdaságosan megtelepíteni, másrészt

miféle ipari választékokká dolgozhatók fel, mennyi az ezen iparickekhez szükséges nyersanyagszükséglet s tudna-e egyes ipartelepeket állandóan foglalkoztatni az összterület évi hozadéka.

Amennyiben valamely okból egyik vagy másik fafaj természetét indokoltnak nem tartanánk, megállapítandó volna, hogy helyette milyen más fafajok volnának telepítendőek egy más iparág támogatása érdekében.

Ezirányú részletes statisztika összeállítása volna mindenekelőtt szükséges, majd pedig a telepítők rábeszélése a kívánt fafajok ültetésére.

Annak megállapítása végett, hogy az alföldi erdőtelepítéshez ajánlott fafajok közül elsősorban melyeknek adhatunk előnyt, illetve mely faiparágat lehetne velük leginkább támogatni, talán nem lesz fölösleges, ha ezen ajánlott fafajok főbb felhasználhatóságát nagy általánosságban ismer tetem.

Természetesen ezen adatok az egyes fafajok rendes termőhelyén nőtt példányaira vonatkoznak, hogy már most az Alföldön megtelepítve, miképen módosulna műszaki felhasználhatóságuk, azt — mint az előzőkben említettem — külön vizsgálat tárgyává kellene venni.

A telepítésre ajánlott lombfafélék felhasználhatósága a következő:

Akác. Felhasználható különböző gazdasági célokra; víz-, híd- és földépítésnél, telefon-, villany- stb. oszlopokra, vasuti talpfára, kocsigyártó-, gépszerkezeti, szerszám-, esztergályos- és asztalos-fára.

Almafa szerszám-, kádár-, kocsigyártófára, furnir- és esztergályos-árúk készítésére.

Aleurites laccifera politur, pecsétviasz, lakkokra.

Bálványfa kis mennyiségben díszműárúk készítésénél.

Bodzafa esztergályosárúkra, kocsigyártásnál.

Buxus (örökzöld) fametszés, finom esztergályozott árúk, képkeretek készítésére; fúvóhangszerekre.

Catalpa speciosa vasuti talpfára; építési és bútorfára.

Cseresznyefa (*Prunus cerasus*, Pr. avium) bútor-, esztergályos-, fafaragó-, kocsigyártófának; díszműárúképzésre.

Csertölgy csekély mennyiségben bútorfának, spiritushordók, vasuti talpfák készítésére.

Diófa bútór-, esztergályos-, képfaragófának; puska- agyra. A termés héja diófafác kivonására.

Eperfa szerszámfának mint akácot; hordó- és hajófának, mozaik és díszműárú készítésére.

Eger föld- és vízepítésre; bútór-, esztergályos- és fafaragászati célokra; mahagoni-, paliszander- és ébenfautánzásra, papírfára; csomoros rész díszműárúkészítésre, gőzölve szivardoboz anyagára. Héja eszerzésre.

Fűzfa (fehér, törékeny, kecske) bútóriparban vakfának, játékszerek, csomagolóládákra; celluloze- és papírgyártásra. Vesszeje fonott bútór és kosárfonásra. Lombja lombtakarmánynak.

Kaspifűz járomfejekre, kapanyelekre, fapapucs és háztartási faragott árúk készítésére.

Ficus elastica gumielasztikum-, kaucsuk-készítésre.

Gleditsia gazdasági célokra, ostornyelekre, sövénykerítésre.

Hárs asztalos-iparban, vakfának; rajztábla, rajzasztal készítésére; fafaragászatban teknők, tálak, képkeretek, gépmodellek, szobrok, gyermekjátékszerek faragására; hangszerfára. Celluloze- és papírfára. Szene rajz- és puska-porszénnek.

Juharfa (mezei juhar) tömör és furnírozott bútorokra; hangszerfára; esztergályos- és faragott árúk készítésére; szántalpagnak és parkettának. *Zöld juhar* cellulozefának.

Keleti Celtisz fúvóhangszernek, kocsirúdnek, evezőnek és ostornyélnek.

Kőrísfá kocsigyártó, vagon- és gépépítészeti célokra; szerszám-, bútorfára, repülőgépgyártásnál; tornaszerek, evezők, skik, szánkók készítésére. A *magyar kőrís* kiváló furnírfá. Lombja takarmánynak.

Körtefa bútór-, esztergályos- és fafaragófára; fekete ében utánzására.

Maclura esztergályos-, fafaragófára; burkolati kockákra és vasuti talpfának.

Meggyfa (*Prunus mahaleb*, *Pr. serotina*) pipaszár-,

sétabot-, cigaretta-, szivarszipkakészítésre; egyéb esztergályos- és bútorfára; díszműárúképzítésre; mahagoni- és ébenfautánzásra.

Prunus padus löporgyártásra is.

Nyárfa (rezgő, fehér, fekete, kanadai, jegenye, piramissalakú jegenye) bútorigarban vakfának, tömítőfának, a kocsigyártásnál; csomagolóládára, rajztábla és rajzasztalnak; háztartási faragott árúk, szivardobozok készítésére; borító-, béléslemezek és fagyapotgyártásra; gyufaszál és gyufaskatulyára; celluloze- és papírfára. *Csomoros nyár* szép furnirt ad.

Nyírfa (bibircses) gazdasági fán kívül kocsigyártó-, esztergályos-, fafaragó- és asztalosfára; cipőszegnek. Kérgé cserzésre, tetőfedésre, kosárkészítésre, díszítésre. Nyírfakátrány-, kocsikenőcsfőzésre; a nyírfakorom jó betűfesték.

Olajfa (*Eleagnus angustifolia*) iparművészeti tárgyak készítésére.

Orgonafa esztergályos-árúk, iparművészeti tárgyak, bot, esernyőnyél készítésére.

Platánfa kocsigyártó- és talicskafának; esztergályos-, szerszámfára, díszműárúképzítésre.

Sophora japonica építési és szerszámfára.

Szilfa vízépítésre; vagón-, kocsigyártó-, esztergályos- és asztalosfára; csónak- és parkettakészítésre; mahagoniutánzásra.

Szilvafa műbútorfára, esztergályos- és fafaragászati célokra.

Tölgy (kocsányos, kocsánytalan) gazdasági fán kívül víz-, híd-, föld-, vasútépítésnél; telefon-, villanyvezetékoszlopoknak; gép-, vagón-, hajóépítésre; bútorigarban, parketta-, padló-, ajtó-, ablakfára; kádár- és esztergályosfára; tanninkivonásra. Kérgé cserzésre, lombja takarmánynak.

Vadgesztenye a bútorigarban vakfának, láda, durvább faragott árúk és celluloze készítésére.

Az ajánlott, illetve már részben eredményesen megtelepített fenyőfélék műszaki felhasználásai pedig a következők:

Erdei fenyő felhasználható magas föld- és vízépítésre, vasuti talpfára; szegletes és szelvényárúk készítésére, építő-,

asztalos- és fafaragó-anyagnak; gyanta-, terpentin-, korom- és szuroknyerésre. Tüi erdei gyapotra és fenyőolajkivonásra.

Feketefenyő valamint *Pinus rigida* és *P. ponderosa* felhasználhatósága nagyban megegyezik az erdei fenyőével.

Camaecypariszok, *Cupressusok* magas- és földépítésre; hajóanyagnak és vasuti talpfára.

Juniperus communis esztergályos- és faragott árukra; ostornyekek, botok, pipaszárak, pálinkáshordók készítésére.

Juniperus virginiana ezeken felül ceruzagyártásra. *Picea Engelmannii*, *P. pungens*, *Pseudotsuga Douglasii* felhasználhatósága körülbelül a lucfenyőével azonos, tehát építési fára, telefonpóznára, zsindelykészítésre; szegletes és szelvényárúk alakjában építő- és asztalosiparban nyersanyag-nak; cellulozegyártásra.

Taxodium distichum főleg bútor- és szerszámfára; faburkolatnak.

Thuja occidentalis és *Th. delebrata* víz- és földépítésre.

Ezek volnának azok a fafajok, — föltéve, hogy közben máris meg nem szaporodott a számuk — melyeket az alföldi erdőtelepítéshez eddig ajánlottak egy-kettő kivételével, amelyek műszaki felhasználhatóságának adatait megszerezni nem sikerült; mert ha nem is éppen valamelyik trópusi utazó leírásából lettek véve, mindenesetre mint igen különleges példányoknak a felhasználhatóságai a legtöbb szak-könyvben meg sem találhatók.

Igaz, hogy egy fafaj igen különböző faiparágaknak képezheti nyersanyagát s viszont egy iparág is többféle fajtából tud többet vagy kevesebbet elhasználni, mégis ipari szempontból föltétlen hátrányos az, ha egy iparág igen sokféle fát kénytelen feldolgozni. Egyrészt a sokféle fának igen sokféle a műszaki tulajdonsága, melyeknek teljes ismerete fölötte nehéz, a megmunkálásnál pedig föltétlenül szükséges; másrészt ugyanazon iparcikk előállítására a használható különböző fafajok esetleg más és más technikai vagy kémiai megmunkálást kívánnak, mely az üzemköltségeket lényegesen fokozza, avagy a vállalat életképességét is kétessé

teszi. Nem szólva arról, hogy ugyanazon célra felhasználható különböző fafajok ugyanazon műszaki tulajdonságainak jósága is igen tág határok között mozog és hogy ugyanazon termőhelyi igényekkel, ugyanazon műszaki tulajdonságokkal rendelkező különböző fafajok különböző növekedési tulajdonságainál fogva igen változó nagyságú, iparilag hasznosítható fatömeget tudnak adni ugyanazon idő alatt.

Tehát csak azon fafajok lennének telepítendőek, melyek minél több iparágnak, vagy ha csak egynek is, de olyannak képezik a nyersanyagát, amelynek árúja fölülte szükségesek s amely fafajok a termőhelyi viszonyok tekintetbevételével úgy fatömeg, mint minőség és gazdaságosság tekintetében a legmegfelelőbbnek ígérkeznek. Ezeknek a kiválasztása fölülte nehéz lesz. A sok külföldi fafajjal való próbálgatás, különösen melyek már ősi termelőhelyeiken is csak igen kevés és gyenge minőségű fát adnak, teljesen céltalan.

Alig hihető, hogy asztalosaink valamikor is hazai polittural fognak fényezhetni, vagy az Alföldön termelt kausukból készült Cordatic autógumik fognak szaladgálhatni poros utainkon stb.

Az Alföldön máris oly sok fafajt találhatunk itt-ott díszlenni, melyek legszükségesebb faiparunk megszokott nyersanyagszükségletét ki tudná elégíteni, ha azok kellő mennyiségben kaphatók volnának s amelyek az esetleg beerdősítendő területeket bátran elfoglalhatnák a nélkül, hogy ezáltal egyik vagy másik fafajból túltermeléstől kelene félni.

Tekintettel az ismertetett fafajok műszaki felhasználóságaira, a főbb famegmunkáló iparágak, melyeknek nyersanyagszükségletét az alföldi erdőtelepítéssel nagyrészen kielégíteni lehetne, a következők:

Kifejlett asztalosiparunk különböző ágai, mint épületi, bútór-, modell-, láda- és műasztalos tömör és furnírozott árúinak nyersanyagára az ismertetett fafajok közül igen sok alkalmas többé-kevésbé.

Nagyobb figyelmet érdemelne a faragott és esztergályozott árúk ipara. Igen sok faragott és esztergályozott dísz-

tárgy, kép-, tükörkeret, bot, esernyőnyél, pipaszár, szivar-szipka, gyermekjáték növeli a külföldi behozatalt.

A háztartási faragott árúk, mezőgazdasági szerszámnyelek készítésével eddiginél sokkal nagyobb mértékben lehetne foglalkozni.

Fonott árúk nyersanyagtermesztését is lehetne még fokozni.

Gyufagyáraink nyersanyagszükségletének kielégítése megszüntethetné a külföldi gyufabehozatalt.

Elesatolt cellulóze- és papirgyáraink is pótolhatók lennének, ha elegendő fűz- és nyárfánk volna.

Hogy milyen fontos cikk a gyanta és terpentín, azt a közelmúlt háborús évek behozatali statisztikája mutatja. Az Alföld termőhelyi viszonyai pedig kiválóan alkalmasak gyanta termelésére.

S miután ezen főbb iparágak nyersanyagszükségletét már néhány jellegzetes és hasznos, megszokott fafajok termesztésével is ki lehet elégíteni, nem további külföldi fafajok megtelepítésére kellene törekedni, hanem nagyobb figyelmet kellene szentelni hazai fafajainkra.

Az akác, a tölgy, kőris, erdei és feketefenyő, a különböző nyárfák, fűzek és a hárs mind oly fafajok, melyek részben nagy tömegükkel, gyors növésükkel és mindenesetre nagy felhasználhatóságukkal a beültetett területet igen jól jövedelmezően tudnák gyümölcsöztetni. A kisebb esztergályos- és faragott árúk érdekében a különböző vadgyümölcsök, orgona, boróka fokozottabb ültetése is indokolt volna.

Igaz, hogy a sarjerdő alak szerfatermelésre — eltekintve egy-két fafajtól — nem igen alkalmas s így fokozottabb szerfanyerés érdekében a vágásraérettség korát, illetve a vágásfordulót emelni kellene, mi viszont a sarjerdőknek több helyen szálerdőkkel való átalakítását, illetve szálerdőtelepítést vonna maga után.

Ezen szálerdők, tekintettel az alföldi termőhelyi viszonyokra és a fafajok növekedési erélyére, elég rövid vágásfordulóval bírnának s ha ezáltal nem is nyújtanák azt az előnyt, amit a hegyi szálerdők különben nyújtanak szoktak,

mindenesetre a sarjerdők közismert hátrányait nem fejlesz-
tenék tovább.

Amely területen a talajviszonyok — állítólag — csak sarjerdőtelepítést engednek meg, az a terület véglegesen be-
erdősítettnek nem tekinthető, hiszen köztudomású, hogy
néhány forduló multával a legtöbb helyen csak kiélt, üres
területek, egy-két görbe fa fog szomorúan emlékeztetni a
hajdani szép sarjerdőre.

Természetesen azok a fafajok, melyek természetüknél
fogva szálerdőre nem alkalmasak, vagy legmegfelelőbb mű-
szaki felhasználhatóságukat egész fiatal korukban érik el,
— mint a fonófűz, a bottermelőfák, a kisebb esztergályozott
árúk anyaga — továbbra is sarjerdőben lesznek nevelendők,
de a lehető legjobban termő területen s csak addig, míg a
talaj termőereje túlságosan le nem gyengül.

Igy sarjerdők — esetleg mezőgazdasággal vegyesen —
váltógazdaságba is beilleszthetők lehetnének.

Az Alföld változó talajviszonyai a egyes szálerdők
telepítését kívánnák. A fafajok vegyítése csoportosan és
szálanként történhetne. Igen szép akáccal vegyes erdei-
fenyőállományt láttam, melyben mindkét fafaj szerfaszáza-
léka aránylag nagyobb volt, mintha külön-külön lett volna
telepítve.

A nyárfa, a kőris, az akác, a szil mind oly fafajok,
melyek fenyővel, azt hiszem, egész jól elegyíthetők és ugyan-
azon fordulóban is kezelhetők. Elegyített tölgy bátran állva
hagyható volna a második forduló végéig.

Hol a talaj erdősítési szempontból oly rossz, hogy szer-
fatermelésre egyáltalán nem alkalmas s még a legsilányabb
fafajok megtelepítése is csak igen nehezen — ha egyáltalán
— sikerül, mondjunk le mindenféle használatról s kezeljük
az erdőt mint legszigorúbb véderdőt, hol még a száraz alom
gyűjtése sem engedhető meg és elégedjünk meg a közvetett
haszonnal, mit nekünk talajjavítás, szélfogó, vadvédelem
vagy méhlegelő stb. alakjában nyújthat.